Deelnemer: Nee, hulle wil ons nie nou eerste hê nie. Hulle wil julle eerste hê.

Vera: Ek wil graag hê die hulpverleners moet eers net hoor wat die belewenisse is, en ons gaan by hulle belewenisse ook uitkom, want niemand van ons kom los van eensaamheid nie. Daar's maar by almal van ons 'n stukkie eensaamheid. Kan ek dalk maar begin hier waar ek staan. Is julle gemaklik daarmee? Is julle bietjie onseker dat, wat om te doen?

Colleen: Here, can I speak?

Vera: You are more than welcome Colleen? … My first question will be, and is it ok, kan ek maar met Colleen in Engels praat, julle sal oraait wees daarmee.

Deelnemers: Ja

Vera: Colleen.

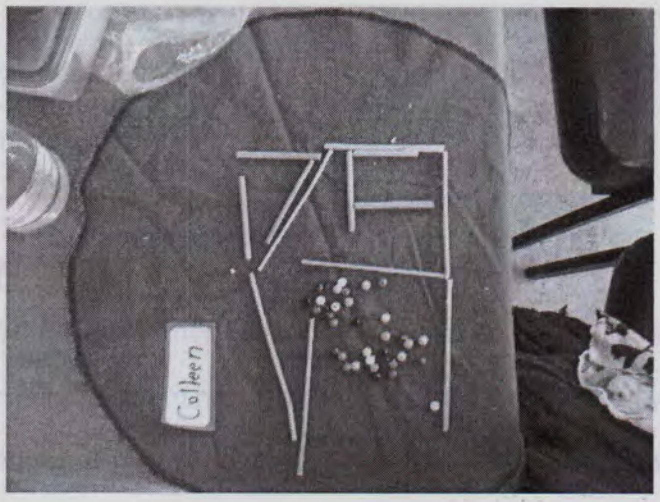

Colleen: I've made a house. Staying in the old age home, here, I noticed that often the people refer back to their way of living before coming to, uh, Huis Dean Bothma, and it seems as though they still remember all those memories that took place in that home, and they are longing for it.

Vera: The life before, as opposed to now. Is that what you, is that what you observed?

Coleen, Yes, yes. That's what I observed, yes.

Vera: How do you see the longing, in terms of the people's uhm, expressions? How do you see the longing?

Colleen: It's just that those memories just won't disappear. If I can put it that way?

Vera: OK.

Colleen: There's something that, there is obviously something that makes them return to their previous way of living before coming to an old age home. Naturally, it's a very, very big change in their lives.

Vera: Ok. I would uhm, Colleen vertel van, van 'n proses waardeur sy gegaan het deur te vergelyk wat sy in die verlede gehad het, teenoor nou, en dat dit haar 'n tyd gevat he tom in te "settle", om in te skakel. Daar's van die mense wat sê ons het nog nie lekker ingeskakel nie. Hoe is dit vir julle? Ek dink ek het hier twee ouens gehoor, wat gesê het....

Deelnemer: Well, as I said I am used to quite a variety of things I should do, sing and art and that type of thing which I can't do here. So I never settle down, but no photography. I can't do anything about it. I'm actually stuck doing nothing. I mean, that's why, you know time, time goes by and you don't have anything to do.

Vera: Ok. So why can't you do photography. I just want to clear that before I continue.

Deelnemer: I can't because you can't get out.

Vera: Ok.

Deelenemer: I mean, I don't have a car, I can't go anywhere to do it.

Vera: Ok, so you're stuck here because of your health.

Deelnemer: Well, not so much my health, my transport, you know.

Vera: Ok, transport. Transport and limitations to get out on your own.

Deelnemer: Ja.

Vera: Ok and you also said something?

Deelnemer: No I didn't.

Vera: Ok. The settling in. Was the settling in easy for you?

Deelnemer: No, no it hasn't been. And I also still get very lonely cause I miss my children terribly and uh, they can't visit me because they're in Port Elizabeth and I get very frustrated and depressed at times that I sometimes don't know what to do with myself.

Colleen: Ok, can I interrupt. I'm not lonely. I'm not a lonely person, I enjoy my own company, but I notice, what I'm observing is what's going on with other people in a place like this. I'm never lonely.

Vera: Ok. Uhm, hiedie vleigtuie is verskriklik so ek gaan maar net herhaal wat Colleen nou gesê het. Colleen sê vir haar is dit, and please help me.

Colleen: Yes.

Vera: Vir haar sien sy raak en vir haarself was dit ook so om in te skakel in 'n konteks, in 'n, in 'n nuwe plek was vir haar moeilik want sy't terug verlang na hoe haar lewe was en dit het haar ongeveer 6 maande gevat om in te skakel in 'n plek, en dat sy nou voel sy's in ge"settle"

Marietjie: Ja, en dis nog vir my....wat is die regte word...nie 'n werklikheid dat dit wel gebeur het nie.

Vera: Voel of jy in 'n droom leef.

Marietjie: Ja, maar die Here gee vir jou krag om te kan voortgaan en dit te probeer verwerk. Dis nie altyd moelik...dis altyd moeilik. Jy kan nie dinge begryp en verwerk soos wat jy dit graag wil doen nie, want dis 'n deel van jou lewe wat jy prys gegee het, en dan is jy partykeer in 'n mate opstandig om te vra hoekom, en jy weet dis sonde, jy mag dit nie vra nie. En tog is dit bitter moeilik om dit te verwerk.

Vera: Het julle gehoor wat sê Marietjie, moet ek herhaal? Het almal gehoor wat sy sê. Colleen, did you hear what she said?

Colleen: Ons het die laaste gedeelte gemis van die graf en die dood.

Vera: Goed, sy sê...Marietjie kan jy dit so klein bietjie harder sê, ek wil jou woorde net mooi hoor.

Marietjie: Van waar af?

Vera: Ok, ek gaan probeer. Help my dan as ek dit nie reg doen nie. Haar man is dood en kort daarna is haar kind dood, en dit het by die graf, alles vir haar daar begin. Haar eensaamheid het daar begin. Sy sê sy kan nie verstaan dat haar lewe nie kan aangaan soos dit aangegaan het nie en dat sy nou in 'n nuwe situasie is wat vir haar moeilik is en sy raak soms opstandig en sy dink dis sonde om opstandig te raak, maar die Here help haar deur die proses.

Marietjie: Die omstandighede waarin ek bly, dis nie vir my 'n probleem nie. Ek het maklik aangepas, alhoewel daar nou groot verskil is van wanner jy uit jou huis uit gaan, in 'n kamer in. Maar die omstandighede van die kamer is vir my goed genoeg.

Vera: Die fisiese omgewing is vir haar goed genoeg. Sy't uit haar huis uit gegaan in haar kamer in en dit was 'n aanpassing, maar sy het aangepas en sy kan in haar kamer bly, maar, ...

Marietjie: Ja, ek hou my besig met naaldwerk. Enige naaldwerk, masjienwerk, hekelwerk, breiwerk. Jy moet, ek praat van myself, jy moet jouslef besig hou en dan is dit asof jy jou gedagtes stimuleer en dat jy nie net altyd in een rigting in dink nie.

Vera: Goed.

Marietjie: Jy moet besig wees, al is jy alleen, jy moet besig wees.

Vera: Goed. Marietjie sê dat sy hou haarself besig met naaldwerk en met, uh, aktiwiteite sodat sy moet besig wees. Sy sê mens kan nie net sit nie, jy moet besig wees. Maar verstaan ek dan reg Marietjie, is jou eensaamheid dan spesifiek ten opsigte van die twee verliese wat jy gehad het wat nog baie seer is vir jou?

Vera: As hierdie kop vir my iets moet sê, soos wat hy daar lê, en hy moet vir my iets sê, wat sal hy vir my sê? Hierdie kop?

Teuns: Give me back the past.

Vera: Give me back the past. The past or my past?

Teuns: My past.

Vera: Teuns sê, as ek die kop sou vra om vir my iets te sê, sou hy gesê het "Give me back my past". Nou wil ek graag net weet, vertel my van daai past. Wat van die verlede?

Teuns: Toe was ek gelukkig.

Vera: Hoe het dit gelyk?

Teuns: Baie mooi.

Vera: Mooi? Met wat daarin?

Teuns: Familie.

Vera: Goed. Familie wat wat gedoen het?

Teuns: Twee seuns het selfmoord gepleeg. My vrou is 3 jaar terug dood. Dis nog net die dogter.

Vera: So dis familie wat weg is?

Teuns: Ja

Vera: En al leef die dogter lyk dit nie asof sy deel is van u wêreld nie.

Teuns: Nee. Jy sien, ek is 'n baie bedonderde mens.

Vera: Help my om dit te verstaan?

Teuns: Jy kan sê 'n wrede mens.

Vera: En dit, wat is die implikasie daarvan?

Teuns: Nee jong, ek wou altyd net my sin gehad het en daai dinge. Almal seer gemaak.

Vera: Het julle gehoor wat Teuns gesê het?

Teuns: En ek het 'n vreeslike humeur aan my. Maar gelukkig is dit nou iets van die verlede. Ek probeer dit hanteer.

Vera: Ek wil graag net vir die res van die groep sê, want ek weet nie of julle mooi kan hoor nie. Uhm, Teuns is besig om te reflekteer oor sy lewe en hy sê dat hy in sy lewe, het hy sy familie op soms tragiese wyse verloor en daar's niemand meer oor nie en sy dogter en sy kleinkinders is nie meer deel van sy lewe nie, want hy reflekteer daaroor en hy sê, ek was maar 'n moeilike mens, 'n